

7/15758

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkan

Sayı : B.12.0.A.SGB.0.03.610/3009
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

08/09/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.08.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 25100 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mersin Milletvekili Ali OKSAL'a ait 7/15757, İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN'a ait 7/15758, ve İstanbul Milletvekili Hasan MACİT' e ait 7/15759, esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/15757 (3 sayfa)
- 2- Görüş 7/15758 (4 sayfa)
- 3- Görüş 7/15759 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Selçuk AYHAN
İzmir Milletvekili

Esas no : 7/15758

Ankara Ticaret Odası (ATO)'nın hazırladığı '**Tarım İthalatı**' raporuna göre, Türkiye'nin 15-20 yıl öncesine kadar dünyanın tarımda kendi kendine yeten 7 ülkesinden biri olduğuna dikkat çekilerek, bugün **Türkiye'nin 100'ü aşkın ülkeden tarım ürünleri ithalatı yaptığı** kaydedilmiştir.(Bizim Gazete, 14 Temmuz 2010)

Raporda, Yunanistan'ın yüzölçümünün yaklaşık iki katı büyüklüğünde tarım alanına sahip olan Türkiye'nin, Yunanistan ve ABD'den pamuk, Rusya'dan buğday, Fransa'dan arpa, Mısır'dan pirinç, Ukrayna'dan mısır, Sri Lanka'dan çay, İtalya'dan bakla, Çin'den sarımsak, Panama'dan muz, Meksika'dan nohut, Kanada'dan mercimek ithal ettiğine dikkat çekilmiştir.

Türkiye'nin 24.5 milyon hektar büyüklüğünde tarım alanı bulunduğu, bu alanın 4.2 milyon hektarlık bölümünün ise her yıl nadasa bırakıldığı belirtilen raporda, "Türkiye'nin tarım alanlarının büyüklüğü, AB üyesi Lüksemburg'un yüzölçümünün 95 katı büyüklüğünde, İngiltere'nin ise yüzölçümüne eşit. Danimarka'nın 5.6 kat, Hollanda'nın ve İsviçre'nin 5.9, Moldova'nın 7.2, Belçika'nın ise 8 katı büyüklüğünde tarım alanına sahip olan **Türkiye, her yıl Hollanda büyüklüğünde tarım alanını nadasa bırakıyor.**"(Radikal, 10 Temmuz 2010)
Bu bilgiler ışığında;

SORU 1) Türkiye bugün kaç tarım ürününde ithalatçı durumdadır?

SORU 2) Türkiye 2010 yılı itibari ile hangi tarım ürünlerini ithal etmektedir?

SORU 3) Tarım alanlarının nadasa bırakılma nedenleri Bakanlığınızca bilinmekte midir? Biliniyorsa, bu bilgiyi kamuoyu ile paylaşmayı düşünüyor musunuz?

SORU 4) Ekili alanların hızla azalması ve çiftçinin toprağından uzaklaşmasında, artan tarımsal girdilerin ilaç, gübre, mazot, vd.) ve uygulanan destekleme politikalarının yetersizliğinden kaynaklandığı görüşüne katılıyor musunuz?

SORU 5) Türkiye'nin 2003 yılından bugüne tarım, ürünleri ithalatı için harcadığı paranın ABD doları cinsinden tutarının yıllara göre dağılımı nedir?

SORU 6) Bugün itibari ile Türkiye'nin 100 ülkeden tarım ürünü ithalatı yapıyor olması AKP hükümetince uygulanan ekonomi politikalarının bir sonucu mudur?

SORU 7) Türkiye hangi tarım ürünlerini ihraç etmektedir?

SORU 8) 2003 yılından bugüne;

a) İhracat ve ithalat oranlarının yıllara göre dağılımı nedir?

b) Tarım ürünleri ihracat tutarının yıllara göre dağılımı nedir?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-8) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği" (2010/5) eki 1-23 üncü fasıllar dahilinde bulunan tüm gıda ve yem ürünlerinin ithalat denetimleri Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu kapsamda ithalat ile ilgili olarak Bakanlığımızın yetkisi yalnızca insan sağlığı ve güvenliği, hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden uygunluğunun denetlenmesidir.

Diğer taraftan, 2000-2010 dönemini kapsayan yıllarda gerçekleştirilen tarım ürünleri ithalatı incelendiğinde, tarım ürünleri ithalatımızın genel ithalatımız içerisinde genel olarak %3-, %4,4 arasında değişen oranlarda bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bununla beraber, gerçekleştirilen tarım ürünleri ithalatının yarıya yakınına hububat, yağlı tohum ve bitkisel yağ ithalatı oluşturmaktadır. Hububat, yağlı tohum ve bitkisel yağ toplam ithalatı 2000 yılında tarım ürünleri ithalatımızın %46,5'ine, 2009 yılında %52,7'sine, 2010 yılının ilk altı aylık döneminde ise %54'üne tekabül etmektedir. Yerli üretimi iç tüketimi karşılamaya yetmeyen yağlı tohum ve bitkisel yağda arz açığı ithalat yoluyla karşılanmakta, hububat ithalatının önemli bir kısmını ise (2009 yılında %78,2'si, 2010 yılının ilk altı aylık döneminde ise %65'ini) Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde ihracat kaydıyla yapılan ithalat oluşturmaktadır

Tarım ürünleri ihracatımız 2002 yılında 4,1 milyar \$ iken, 2009 yılında 2,7 kat artarak 11,2 milyar \$'a yükselmiştir.

Bununla birlikte pamukta olduğu gibi hammadde niteliğindeki bazı tarımsal ürünler ithalatı tarım sektöründe görülürken, ihracatta tekstil ve konfeksiyon ürünlerine dönüşmesi nedeniyle sanayi sektöründe değerlendirilmektedir. Bu tür **tarıma dayalı sanayi ürünleri de dikkate alındığında tarım sektörünün ihracat değeri daha da artmaktadır.**

Tarımsal ürün ithalatı olmasına rağmen **Türkiye, halen net tarım ürünleri ihracatçısı konumundadır.** 2002 yılında % 101,4 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2009'da %114,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum, Türkiye'nin net tarım ürünleri ihracatçısı olma konumunu daha da güçlendirdiğini göstermektedir.

Ayrıca, gıda güvenliği açısından bakıldığında kendine yeterlilikteki en önemli konu gıdada kendi kendimize yeterliliğimizdir. **Tarım ürünleri ihracatımızın %93'ünden fazlasını, ithalatımızın da %65'ini oluşturan gıda maddelerinde, ihracat 2002 yılında 3,6 milyar \$ iken 2009 yılı itibarıyla 10,5 milyar \$'a ulaşmıştır.** Aynı dönemde ithalatımız ise 1,9 milyar \$'dan 6,1 milyar \$'a yükselmiştir. Buna göre, Türkiye gıda maddelerinde **4,4 milyar dolar dış ticaret fazlası vermiştir.**

2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde ise gıda maddeleri ihracatımız **4,6 milyar \$** olarak gerçekleşmiştir. Gıda maddeleri dış ticaret dengesi 2009 yılının aynı dönemine göre %15 artarak 1,4 milyar \$'dan, 1,6 milyar \$'a yükselmiştir. 2009 yılı Ocak-Mayıs döneminde gıda maddelerinde ihracatın ithalatı karşılama oranı %154,7 iken, 2010 yılı aynı döneminde **%156,2** olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizin önemli hububat ürünlerinden olan buğday üretimi; son 10 yılda ortalama 20 milyon ton civarındadır. 2009 yılı buğday üretimi ise 2002 yılına göre verimdeki artışa bağlı olarak **%5 oranında artarak 20,6 milyon tona ulaşmıştır.** Buğday tüketimimiz de ortalama 18 milyon ton civarındadır.

Üretim rakamları da dikkate alındığında Türkiye buğdayda kendine yeterlidir.

Sertifikalı tohumluk kullanan üreticilerimize, 2005 yılında ilk kez destek verilmeye başlandı ve bugüne kadar toplam **149,2 milyon TL** destek verildi.

Sağlanan desteklerle sertifikalı tohumluk kullanımı; 2002 yılında 145 bin ton iken, **2009 yılında 385 bin tona** ulaşmıştır.

Ülkemizde Dahilde İşleme Rejimi kapsamı dışında buğday ithalatı yapılmamaktadır. 2009 yılında da bu kapsamda yapılan buğday ithalatının tamamı da buğday unu, bisküvi vb. mamul madde haline getirilerek ihraç edilmiştir. Un ihracatı Almanya, Çin, Fransa, Avusturya'nın da aralarında olduğu 87 ülkeye yapılmıştır. **Türkiye un ihracatı ile miktar olarak Dünya ikincisi, değer olarak da Dünya birincisi olmuştur.**

Makarna ihracatı ise Arjantin, Brezilya, Rusya, Portekiz ve Tayland gibi ülkelerin arasında olduğu 120 ülkeye yapılmıştır. Bunların yanında, Türkiye 2009 yılında **301 bin ton buğday ihracatı** da yapmıştır.

Dahilde İşleme Rejimi ile yurt dışından getirilen hammadde, işlenmek suretiyle üretilen mamul maddeye dönüştürülerek katma değer oluşturulmakta ve daha yüksek fiyatla ihraç edilmektedir. Ancak, buğday ithalatına ödenen tutar 899 milyon \$ olup, mamul madde ihracatından bunun çok üzerinde **1,2 milyar \$'lık** bir ihracat geliri elde edilmiştir.

2002 yılına göre 2009'da sağlanan üretim artışları Buğday'da%5,2, Mısır'da%102,4, çeltikte % 108 olmuştur.

Bakanlığımızca verilen tarımsal destekleme tutarı açısından bakıldığında 2002 yılında 1,8 milyar TL olan destek bütçesi, 2010 yılında **3 kat artırılarak 5,6 milyar TL'ye** çıkarılmıştır. **2003-2010 döneminde ödenen toplam tutar ise 36,3 milyar TL'dir.**

Ayrıca, tarımsal destekler üretim ve kalitenin artırılmasına yönlendirilmiştir. Verilen bu desteklerle üretim maliyetlerinin önemli bir kısmı karşılanır hale getirilmiştir.

Bakanlığımızca izlenen politikalar neticesinde tarım sektörü; sadece 72.5 milyon kendi insanımızı değil, ülkemizi ziyaret eden yaklaşık 30 milyon turisti beslemiş ve 177 ülkeye 11.2 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Ekili alanlarının azalmasında, doğal afetler, tarım arazilerinin yerleşime açılması, göçler, sanayi tesislerinin artımı ve turizm alanlarının genişlemesi gibi çeşitli etkenler rol oynamaktadır.

Bakanlığımız tarafından tarımsal faaliyetlerin uygulanmasında yapılan hatalar nedeniyle, bozulan, erozyona maruz kalan, su ve çevre kirliliği oluşan alanların korunması amacıyla "**Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması-ÇATAK**" Projesi yürütülmektedir.

Proje 2006 -2008 yıllarında Dünya Bankası kaynaklı olarak; Kırşehir-Seyfe Gölü, Isparta-Kovada Gölü Kanal Bölgesi, Konya-Ereğli Sazlığı, Kayseri-Sultan Sazlığı olmak üzere 4 ilde 3 yıl süreyle pilot proje olarak başlamıştır. ÇATAK Projesi uygulamaları 18.04.2006 tarihinden itibaren 5488 sayılı Tarım Kanunu'nda bir tarımsal destekleme olarak yerini almış ve 2009 yılından itibaren iç kaynaklı olarak yürütülmeye başlamıştır. 2009 yılında projeye

Çanakkale, Karaman, Kahramanmaraş, Nevşehir ve Niğde Olmak üzere 5 il daha alınmış olup, bu yıldan itibaren ülke geneline yaygınlaştırma çalışmaları başlatılmıştır.

2010 yılında Kırşehir, Isparta, Konya, Kayseri, Karaman, Kahramanmaraş, Niğde, Çanakkale, Nevşehir, Adana, Aksaray, Amasya, Burdur, Bilecik, Denizli, Diyarbakır, Mersin, Samsun ve Sivas dahil olmak üzere toplam 19 il proje kapsamına alınmıştır. 2011 yılında proje uygulamalarının toplam 25 il'e çıkarılması planlanmaktadır.

Proje 2 kategoride uygulanmakta olup, Projeye 2010/178 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2010/12 No'lu Tebliğ uyarınca 1. kategori uygulamaları içerisine; anız yangınlarını önlemek, toprağın yapısını iyileştirmek, üretim maliyetlerini düşürmek, çevre dostu üretim modeli geliştirmek ve işletmelerin rekabet gücünü artırmak amacıyla **"Toprak İşlemesiz Tarım"** dahil edilmiştir.

"Toprak İşlemesiz Tarım" ile anıza doğrudan ekimin yapılması, toprak kalitesinin artırılması, minimum veya sıfır toprak işlemesi ile çevreye duyarlı üretim yapılması sağlanacaktır.

Tahıl-Nadas sistemi sulama yapılmayan alanlarda ve yıllık yağışın 400 mm'nin altında olan yörelerde uygulanır. Bu yörelerde yağış her yıl ürün almaya yetmemekte ve ayrıca yıldan yıla da azalıp çoğalmaktadır. Bu nedenlerle sulanmayan alanlarda karlı bir şekilde üst üste buğday tarımı yapılamamaktadır. Nadas döneminde anız bozma ve yaz toprak işlemeleriyle hem tohum yatağı hazırlanmakta, hem de toprakta nem biriktirilerek ertesi yıl bitki tarafından kullanılmaktadır.